

Piętnaście odsłon
Dostojewskiego

Biblioteka
Przeglądu
Rusycystycznego
Nr 26

Pod redakcją
Piotra Fasta

Mirosława Michalska-Suchanek

Piętnaście odsłon Dostojewskiego

Katowice 2018

Opiniował do druku
WITOLD KOWALCZYK

Projekt okładki i stron tytułowych
MAREK J. PIWKO

Zdjęcie na okładce
z archiwum autorki

Redakcja
WERONIKA DAPCZYŃSKA

Korekta
JUSTYNA PISARSKA

© Stowarzyszenie Inicjatyw Wydawniczych, Katowice 2018

ISBN 978-83-7164-981-3

Publikacja dofinansowana przez
UNIwersytet Śląski w Katowicach

„Śląsk” Sp. z o.o. Wydawnictwo Naukowe
ul. Juliusza Ligonia 7, 40-036 Katowice
tel. (032) 258-07-56, fax 258-32-29
e-mail: biuro@slaskwn.com.pl
<http://www.slaskwn.com.pl>

Stowarzyszenie Inicjatyw Wydawniczych
40-032 Katowice
pl. Sejmu Śląskiego 1/419
www.opcje.net.pl
stowarzyszenieiw@gmail.com

SPIS TREŚCI

Słowo od autorki	7
Kobiety Dostojewskiego	9
W pogoni za intensywnością	25
Mistrz bluźnierstwa	41
Ujarzmić naturę — Stawrogin i Kiryłłow	54
W sidłach hazardu	66
Epilepsja Dostojewskiego	75
Zdegenerowana Europa a prawda rosyjskiego Chrystusa	87
Wielki humanista czy religijny nacjonalista?	101
Wszędobylskie plemię	121
Absurd ateizmu	140
Soteriologia Dostojewskiego	152
Wolność czy zniewolenie?	163
„To nadzwyczajne natury — samobójcy”	172
Burzyciel marzeń — Idea Złotego Wieku	186
Dzieci — żywe ikony Bożego Syna	198
Bibliografia	214

SŁOWO OD AUTORKI

Niniejsza książka powstała jako rezultat moich wieloletnich zainteresowań badawczych twórczością Fiodora Dostojewskiego. Jej osnową stały się publikowane przeze mnie przy różnych okazjach artykuły poświęcone różnym aspektom życia i twórczej działalności autora *Braci Karamazow*. Materiał w nich zawarty został bądź przekonstruowany zgodnie z konceptem tej książki, bądź napisany na nowo. Część tekstu powstała wyłącznie na potrzeby tej publikacji.

Monumentalność dzieł i aprioryczna świadomość pisarskiej wielkości takich twórców jak Dostojewski niekiedy przysłania obraz pisarza człowieka. Geniuszy się gloryfikuje, postrzegając przez pryzmat wielkości ich myśli. Tymczasem bezrefleksyjnie sakralizowane posągowe postaci ulegają takim samym, a często nawet gorszym słabościom niż tzw. zwykli ludzie.

Życie twórców i ich dzieła są ze sobą nierozzerwalnie spójne. Twórczość pisarzy tkana jest z okrucich ich osobowości i biografii, odzwierciedla ich przeżycia, kompleksy, traumy oraz ukryte pragnienia. Dostojewski pisarz, Dostojewski publicysta, Dostojewski człowiek — obrazy te przeplatają się, łączą, bywa, że pozostają w sprzeczności. Wylewają się na karty jego dzieł, niekiedy łatwe do zidentyfikowania, czasem nie do poznania przepoczwarzone.

Zawarte w tej książce rozważania pokazują Dostojewskiego jako twórcę i człowieka równocześnie. W piętna-

stu odsłonach, podejmujących zagadnienia kluczowe dla całościowego wizerunku autora *Biesów*, prezentowany jest genialny pisarz, ale również człowiek o wyjątkowo złożonej osobowości, nieprostym, dalekim od ideału charakterze i niełatwym życiu.